

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in ugodljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenih naročnin, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredniško listo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijska lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Politično društvo „Edinost“

priredi

v nedeljo 29. januarja 1911

ob 10. uri dopoldne

javen shod

v veliki dvorani „Nar. doma“ v Trstu.

Dnevni red:

- 1) Delovanje parlamenta v zadnjem zasedanju. Poročilo drž. posl. dr. Rybář.
- 2) Poročilo o delovanju tržaškega mestnega sveta, oziroma deželne zbornice.

Vse zavedne volilce vabi k obilni udeležbi

Odbor pol. društva „Edinost“.

Politično društvo „Edinost“

vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo 5. februarja 1911 ob 10. uri predpol.

v veliki dvorani „Nar. doma“ v Trstu

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Volitev novega odbora.
5. Volitev pregledovalcev računov.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi uljudno vabi

ODBOR.

BRZOJAVNE VESTI.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 27. Zbornica je nadaljevala generalno debato o bančni predlogi. Govorili so posl. Bela Egry (košutovec) in (gustovca): Ivan Hock ter Sigmund Eitner, nakar je bila razprava prekinjena. Prihodnja seja jutri.

Mornariški odsek ogrske delegacije.

BUDIMPEŠTA 27. — Mornariški odsek ogrske delegacije je pričel razpravo mornariškega proračuna. Poveljnik mornarice grof Montecuccoli je podal obširni ekspozé. Na to je povzel besedo poročevalec Julij Rosenberg, ki je hvalil odkritosrčnost ekspozé in izjavil, da je razvoj naše vojne mornarice v neki zvezi z jakostjo inozemskih flot, ki prihajajo v poštev. Konečno je govornik priporočal proračun za podlago specialne debate. Potem sta govorila še del. grof Teodor Batyany in Edvard Miklos, nakar je bila razprava prekinjena. Prihodnja seja v torek.

Položaj v Jemenu.

CARIGRAD 27. Veliki vezir, vojni minister, minister za notranje stvari in načelnik generalnega štaba so včeraj popoldne

razpravljali o položaju v Jemenu. Kakor se govori, se je konferenca posvetovala o odredbah, da bi se čete poslale v ustaško ozemlje, ne da bi se iste spotoma dotaknile Hodeide, kjer razsaja kolera. Glasom brzoglavke iz Hodeide od 25. t. m. niso pretrgane zveze med Hodeido, Sano, Taazom, Assirom in Carigradom. V Hodeido sta dospeli dve topničarki, katerih ena je odšla v Konfundo.

CARIGRAD 27. Listi poročajo, da so ustaši v Jemenu napadli mesto Menaho, na jugozapadu Sane, ki je velike strategične važnosti. Turška posadka se hrabro brani, čeprav je maloštevilna. Said Iris je baje odklonil predloge o sporazumu, stavljene mu od vojaškega poveljnika v Asirju.

Berolin 27. Državni tajnik v državnem pomorskem uradu admiral Tirpitz je dobil naslov in čin velikega admirala.

Dunaj 27. Dosedanji apostolski nuncij na Dunaju nadškof Granito di Belmonte je sinoči ostavil Dunaj in se je z ekspresnim vlakom zapadne železnice podal v Rim.

Barcelona 27. Uradno poročajo: Ob 11-30 predpoludne je pred mestno hišo eksplodiral peklenjski stroj, napolnjen s črnim smodnikom in napravljen iz belega kositarja. Eksplozija ni povzročila nobene škode in tudi ponesrečil ni nihče.

Aleksandrija 27. Tukaj je pogorelo skladišče bombaža. Škodo cenijo na 100.000 funt. šterl.

Pariz 27. Zbornica je s 438 proti 70 glasovi vsprejela nadaljni enomesečni provizorični proračun.

Zopet obstrukcija?

Trst, 27. jan.

Jugoslovanski klub je sklenil, da bo vstrajal pri svojih dosedanjih zahtevah glede slovenskega vseučilišča. To pomenja, da bodo naši poslanci v proračunskem odseku, ki se zopet sestane v kratkem, skušali doseči izpolnjenje naših vseučiliških zahtev eventualno z obstrukcijo. Te pa se vlada in Italijani grozno bojijo, ker bi utegnili zopet za nekoliko časa zavleči rešitev vprašanja italijanske pravne fakultete, katerega vprašanja bi se baron Bienert od srca rad odkrižal. Koncem lanskega leta je predlagal slovenskim poslancem, naj privolijo v to, da se vprašanje slovenskega vseučilišča odda pododseku proračunskega odseka, ki naj bi to vprašanje natančno proučil. Tedaj so šli Slovenci Bienertu na led, brez vsakih garancij. Vsprejeli so njegov predlog in se s tem odpovedali obstrukciji. Jasno je bilo, da bi tudi s pomočjo tega odseka ne prišli do svoje univerze. To so slovenski poslanci spoznali in izbrali padec Bienertovega kabineta v to, da so ta pakt preklicali. Bienert se je takrat že veselil, ker da so se Slovenci spametovali, a sedaj se zopet nahaja v istem položaju, kakor tedaj, predno je bil sklenjen oni pakt. Enakega predloga se ne upa več staviti, ker ve, da bi ga Slovenci ne vsprejeli. Italijani pa hudo pritiskajo nanj in zahtevajo, naj dela na to, da bo vprašanje italijanske pravne fakultete gladko rešeno. Bienertu ne preostaja drugega, nego konferirati in konferirati. Konferiral je z italijanskimi in slovenskimi poslanci in jim nasvetoval, naj sami najdejo kompromisno formulo, ki bi zadovoljila obe stranki, seveda tudi vlado, a kar je za

stopili iz hiše, da čuvajo svoje noge, ki morajo še nositi svojega gospodarja. Kam? To je tajnost sedečega v droški in kočijaža. Drugi pa na kočijažev vprašanje: „Ali želite, svetli gospod?“ najprvo malomarno zakašljujejo, a na to odgovarjajo z osornim glasom:

„Kaj ne vidiš, da mi je vroče, pojdem peš.“

V to drugo vrsto je spadal tudi Zenon, mož še tako mlad, eleganten in bogat, ki je znal živeti na tem mestu, kakor tudi njegovi prijatelji, od katerih se je ravno poslovil.

Bilo mu je vroče, odpel si je gorko suknjo, da bi se ohladil. Počasni korakov je stopil med drevje brez listov pred banko, prekril roke na hrbtu in se globoko zamislil... ker pri Stepkovskem so vedno globoke misli, segajo do dna čaše, ki se praznijo na zdravje priljubljene družbe.

Parkrat je šel Zenon gorindoli pred banko ter pričel zopet misliti. Ravno je mislil, da bi bilo dobro, ako bi nehal hladiti se. Potegnil je uro ter pristopil k svetiljki, da bi natančneje pogledal na kazalce.

Iznenaden je začul kraj sebe srebrn glas:

„Lepo prosim, gospod, ali je zastavljavnica v poljski banki?“

Bienertu glavno tudi — Nemce. Ako bi rešitev tega vprašanja prepustili samo interesiranim strankam, t. j. Slovanom in Italijanom, bi morda še prišli do kakega rezultata. A tu vtrikajo Nemci svoj nos, ki ne privoščajo nikomur ničesar. Od njih torej ne moremo pričakovati ničesar. V Bienertovih pogovorih s slovenskimi in italijanskimi poslanci se je zopet omenjalo Krakovo, kjer naj bi se eventualno ustanovilo par slovenskih stolic. Ne moremo razumeti, zakaj se vedno vlečejo v razpravo stolice v Krakovo, ko imamo v Pragi tla kakor nalašč za to.

Narodno-radikalno dijaštvo je že pred časom napravilo na akademski senat češke Karlo-Ferdinandove univerze prošnjo, naj bi dovolil ustanovitev slovenskih stolic. Akademski senat je sicer prošnjo ugodil, a odbilo jo je ministerstvo. — V Pragi študira preko 200 Slovencev, katero število pa vedno raste. Edino klerikalci so se bili sprva protivili, češ, da je Praga svobodomiselna, a sedaj so se tudi oni udali in navetujejo svojem dijaštvu naj gre študirat v Prago. Od Prage bo imel slovenski dijak gotovo večje koristi nego od Krakova, za katero mesto se na Slovenskem gotovo nihče ne navdušuje. V Pragi so dani vsi predpogoji za eventualno ustanovitev slovenskih stolic; zato se nam zdi govorjenje o Krakovu tembolj neumljivo. Ako se reši naše vseučiliško vprašanje s tem, da dobimo poleg zagotovila ustanovitve pravne fakultete z a sedaj nekoliko provizoričnih stolic, tedaj spadajo te stolice izključno v Prago in nikamor drugam. — Edino v Pragi so dani vsi predpogoji za uspešen razvoj.

Kar se tiče stališča vlade bi bila ta — glasom izjave naučnega ministra — pripravljena privoliti v to, da bi Slovenci, vpisani na zagrebški univerzi polagali drugi in tretji državni izpit pred posebno komisijo v Zadru. Na ustanovitve slovenskih stolic v Pragi ali kj drugje vladaniti ne misli. S tako rešitvijo se pač ne moremo zadovoljiti, zato je edino pravičen sklep jugoslovanskega vseučiliškega kluba, da ne odnehamo od svojih vseučiliških zahtev. — Naša narodna čast nam brani, da bi vsprejemali takdo drobtino iz vladinih rok. Zato našim poslancem tudi to pot ne preostaja drugega, nego odpor do skrajnosti. Italijani pa naj javkajo dalje! Mi nismo krivi, ako oni ne dobe univerze. Tudi oni doživijo še mnogo razočaranj, kakor smo jih doživeli mi.

Proti nezakonitostim in zlorabam povodom ljudskega štetja v Trstu.

Interpelacija poslanca dra. Rybářa in tovarišev na ministra za notranje stvari.

(Zvršetek.)

Ti javni funkcionarji skušajo torej stranke zavajati k očitno protizakonitim izpovedbam, da bi potem seveda črtali drugi jezik, v našem slučaju slovenščino.

Na ta način se iz tisočev Slovencev, ki so prav napovedali občevalni jezik, dela Italijane. Ni se torej čuditi, da se je slovenskega prebivalstva polastilo veliko razburjenje. Magistrat kriči že po policiji ter zahteva, da bi vsakemu revizorju pridodali po enega redarja, kar je najboljši dokaz, da ti revizorji nezakonito postopajo, ker bi se jim sicer ne trebalo ničesar bati.

Uro je del v žep, a pred seboj je zagledal žensko.

Zenon se je razumel na vsa božja bitja, in kar se tiče ženskih glav, v tem je bil pravi mojster. Vključ temni kopreni in mantili je spoznal — po čem? to je vendar njegova skrivnost —, da je to ženska, in sicer mlada, lepa. Vedno je bil napram ženskam dvorljiv.

Priklonil se je in si zapel čednejše svojo suknjo, pa je odgovoril:

„Zastavljavnica? milostiva gospica — zastavljavnice ni v banki.“

„Temveč, kje?“ se je oglašil isti srebrni glasek.

„V zbornici... Kaj bi...“ še nekaj je hotel vprašati... ozrl se je... a ženska mu je izginila kakor senca izpred oči. Zazdelo se mu je, da je tam-le nekeje zamigotala črna mantila... Stekel je za njo, ali... Zenon je bil pri Stepkovskem, koder ni bila Anka.

„Torej v zbornici...“ je zamrmral Zenon sam pri sebi.

„Torej v zbornici...“ si je ponavljala Anka.

Zjutraj naslednjega dne je stalo več možkih in ženskih v zastavljavnici. S prosečim glasom je gledala Anka na uradnika in je krčevito držala v škatulji svoj prstan.

Ali, kakor da z vsem tem še ni dovolj, poseza magistrat po še drastičnejših sredstvih, da bi jetično, na laži in prevari sloneče italijanstvo tržaško vzdržal in zabil ugotovljenje resničnih narodnostnih razmer. Dogodilo se je — in dotični slučaj so prijavljeni namestništvenemu svetovalcu — da je magistrat ljudi z naznanilnicami, izpolnjenimi od slovenskih delojemalcev, poslal k njihovim delodajalcem, da bi ti poslednji pritiskali na svoje nameščence ter izsilili premembo rubrike o „občevalnem jeziku“.

Ta očitna zloraba uradne oblasti dokazuje pač zadostno, kakim rokam je poverjeno izvedenje ljudskega štetja. Vlada, ki je magistratu odtegnila posle prenesenega delokroga, tudi v tem slučaju ne bi bila smela dovoliti, da isti magistrat, prezirajoč vse zakonite določbe, izvaja ljudsko štetje, ki pomenja udarec s pestjo resnici v obraz.

Podpisani stavišajo torej vprašanja: 1.) Ali so vaši ekscelenci poznani gori opisani dogodki in je-li vaša ekscelenca voljna, ako se ti dogodki potrdijo, uničiti ves dosedanj operat ter izvesti ljudsko štetje po organih vlade?

2.) Je-li vaša ekscelenca voljna dati strogo kaznovati vsa kršenja zakona, naj jih je storil kdor-koli?

Izrinjenje Avstro-Ogrske iz Srbije.

I.

Pod tem naslovom je prinesla graška „Tagespost“ daljšo razpravo, v kateri govori že naslov sam, da je posvečena vprašanju, ki je veleakutno, toliko za avstrijsko državo, kakor tudi za nje posamične narode, ker je eden vzrokov naši draginski krizi, depresiji na polju trgovine in industrije, je torej gospodarsko in politično vprašanje — torej življensko v eminentnem pomenu te besede. In to vprašanje: gospodarske in državne politike za državo, vprašanje narodne bodočnosti nas Jugoslovancev, a za velike mase — oprostite banalni, ali na tem mestu opravičeni izraz — vprašanje želodca.

Opravičeno je torej, ako se tudi mi zopet in zopet povračamo k temu predmetu in opozarjamo na vsak važni pojav, posebno pa še, ako podkreplja stališče, ki je zavzemljemo mi nasproti avstr. balkanski politiki.

Rečeni list naglaša, da je dejstvo, da se je izvoz srbskih poljedelskih proizvodov drugam obrnil, zelo neugodno vplival na ceno živil v Avstro-Ogrski. Neprecenljiva pa je škoda, ki jo je naša malo spretna, na slabih informacijah sloneča balkanska politika povzročila naši trgovini in industriji. Dvakrat obžalovanja vredno je, da je ena združnica trozveze — Italija — odvrnila od Avstro-Ogrske srbski izvoz in že s tem Srbijo emancipirala od nas, druga združnica trozveze — Nemčija — pa nas je med trgovsko-političnim konfliktom iztisnila iz Srbije kakor uvozno deželo.

List pravi potem, da bodo nasprotniki trozveze skušali to izrabljati politički, da-si je naravno, da ni kriva ne Nemčija, ne Italija na tem, da se je naše trgovsko-politiško razmerje s Srbijo tako zelo spremenilo v našo škodo, temveč smo temu krivi le mi sami.

Kako velika je razlika v naš neprilog, je razvidno iz tega, da je še leta 1908 znašal naš uvoz v Srbijo 42.51 odstotkov. —

Na koncu dvorane je stal mlad gospod. Da bi ga bila pogledala, spoznala bi v njem onega, ki je z njim spregovorila včeraj nekaj besedi pred banko.

In v resnici je bil to Zenon. Takoj je spoznal Anko in pogledal jej je v nezakriti obraz, pa je moral pripoznati, da včerajšnje slutnje niso bile prazne. Prazno jo je motril, vsako kretnjo je zapazil.

Opazil je, da je dvignila roko s škatuljico in šepnila uradniku:

„Moj prstan.“

Isti hip je slekel Zenon rokavico z desne roke, pa vzel s prsta briljanten prstan, i... zakaj? Ali ga je hotela zastaviti? Kaj morda nima premoga, ali zdravil? Da, da, zakaj torej?

Ozrl se je po sobi... nedaleč je stal sluga, poklical ga je k sebi in mu pričel nekaj govoriti.

„Aha, vi nočete sami,“ se je nasmejal sluga.

„Ker me poznajo.“

„Ali koliko je vreden prstan?“ „Kolikor velja, toliko velja... ali ne razumeš?“ in tiho je dajal nalogo slugi. Nasmehnul se je ter pogledal tja, kjer je stala Anka, vzel prstan in se preril z močjo do uradnika.

(Pride še.)

Kljubu takrat že tri leta trajajočemu trgovsko-političnemu konfliktu so si vendar srbski odjemalci do tedaj le deloma poiskali trg izven Avstrije; in dasi je naš uvoz leta 1908 zbog tri leta trajajočega konflikta takrat že močno upadel, bi se bilo vendar dalo položaj še rešiti, da so naši posredovalci spoznali, kako stvari stoji. Od 4251 odstotkov v letu 1908 je podal naš uvoz na 24.2 odstotka, to se pravi: naš izvoz v Srbijo je od leta 1908 do leta 1909 padel za 14.4 milijona dinarov! Od leta 1909 je opaziti novo nazadovanje, vendar nimamo na razpolago tozadevnih podatkov. Na mesto Avstrije je stopila Nemčija kakor prva uvozna država.

Leta 1905 je znašal uvoz Nemčije 6.2 milijona dinarov, leta 1909 pa že 28.8 milijona! Nemčija je dobavila leta 1909 39.24 odstotkov proti 28.24 odstotkov vsega uvoza leta 1908. To se pravi z drugimi besedami: mejtem, ko smo mi, kljub svoji ugodni zemljepisni legi in kljub temu, da smo mi mnogo velikodušnejši v dajanju kredita nego Nemčija, da ima naša industrija že stare zveze s Srbijo in da naši izdelovalci poznajo srbski ukus in se tudi ozirajo na istega, smo izvozili mi v Srbijo za 17.8 milijona dinarov, Nemčija pa v istem letu za 28.8 milijona dinarov, to je, za 11 milijonov dinarov več, nego mi. In to kljub dejstvu, da z ozirom na posebne razmere v Srbiji nemški tovarnar ni niti od daleč tako zmožen kakor naš. Ako poleg tega pomislimo, da je Balkan naše naravno tržišče in da je naša za eksport urejena industrija v tem smislu uredila svoje proizvodne metode, potem si moremo predstavljati, kako škodo trpi naša industrija, ki jej itak že ni poslano z rožicami in ki jej je turški bojkot itak že zadal smrti udarec.

Ljudsko štetje.

Zloraba otrok.

Nezaslišana brutalnost.

Predvčerajšnjim so prišli števni komisarji s sekcije v Rojanu v stanovanje Ivana Štoke na zgornji Greti št. 149. Dobili so doma samo otroke in so starejšega otroka našli, ali zna pisati. Otrok je seveda potrdil, na kar so mu veleli, naj prečita slovenski občevalni jezik in zapiše italijanski. Tudi to je storil otrok. Ko je prišel predsi- nočnim muž domov in doznal, kaj se je zgodilo, je bil ves iz sebe od jeze. Včeraj popoldne je kotala žena na sekcijo in zahtevala svojo pošto nazaj. Na sekciji so ji seveda prigovarjali, da to ne treba, ker je pola prav izpolnjena, in tudi da nima pravico zahtevati nazaj. Na to so vprašali, kje in kaj dela nje mož in kako da govori, kadar dela. Žena je odgovorila: „Mož mož je zidar, dela na Greti, a kadar dela — sploh ne sme nič govoriti! Z mano in otroci pa govori slovenski, ker drugega ne zna.“ Na to je vprašal njo, kako da govori — kakor perica — z gospodo? Odgovorila je: „Italijansko in tudi nemško, če je potreba, ker gospoda slovenski ne znajo. Sicer pa sem Slovenka in govorim slovenski. Tudi vem, da so vse to vaše zvijače, s katerimi bi me hoteli premamiti!“

Sedaj je bil ogenj v stehi. Gospodje so skočili po konci in kričali nanjo, a potem so jo izpehali iz dvorane. J eden njih pa jo je tiral od sekcije do rojanske cerkve ter iskal redarja, da bi jo dal aretirati!!! Žena pa se ni dala prestrašiti in je rekla: „Tirajte me, kamor hočete, jaz se nikogar ne bojim, niti ministrov!“ Ta odločni nastop je možu tako imponiral, da je ženo izpustil.

To je slučaj zlorabe otrok in brutalnosti!

Glede zlorabe otrok naj navedemo iz Rojana še ta-le slučaj. V Rojanu štev. 486 stanuje hišni gospodar Karl Rak. Te dni je prišel revizor v hišo, strgal prvotno polo, češ, da je vse pogrešeno in da treba drugo napraviti. Govorjeno — storjeno. Izpolnil je novo polo in zapisal italijanski občevalni jezik za vse tri: za očeta, mater in 4-letnega otroka. Ker pa se je žena — moža ni bilo doma — uprla, se je začel revizor pripravljati, češ, da saj znajo italijanski. Žena pa le ni hotela podpisati pole. Na to pa je storil revizor nekaj, kar je sramotno in podlo: vzel je iz žepa komad od deset stotink ter ga ponudil otroku, ki je sirota res reklo: Grazie!! In ta na perfiden način iz otročiča izvabljena beseda je revizorju zadoščala kakor dokaz, da v družini govore italijanski! Odšel je z nepodpisano polo, ali falsifikacije občevalnega jezika ni izbrisal. Tudi ta slučaj je nezaslišan in priporočamo g. Pitacco, naj ga zapiše v svojo kroniko v večno čast in slavo italijanskega — poštenja!

Nasilni in — umazani.

Lojzika Mervar iz Novega mesta je služila pri židovski rodbini Levi v ulici Pozzo del mare št. 1, IV. nadstropje. Ker je zahtevala, naj vpišejo zanjo slovenski občevalni jezik in ni nikakor hotela — da si so pritiskali nanjo na vse možne načine — odnehati od te zahteve, so začeli prepripi in je prišlo tudi do žaljenja s „ščavami“. Teh pa vrlo naše dekline ni hotelo vtikati v žep, marveč je napravilo kratek proces: odpo- vedala je službo! Sedaj pa se je zgodilo nekaj, kar je kaj značilno za italijansko ... generoznost: pri izplačevanju plačila jej je

„gospa“ odtrgala tistih 15 kron, ki jih je dobila Mervar kakor dar za novo leto in sicer ... od družini članov rodbine, ker jej „gospa“ ni dala niti novčiča! To pa je za res generozno, da je namreč „gospa“ iz „brambe italijanstva“ hotela napraviti — umazano kupčijo. Ta ne pojde to pot! Za to je Mervar že poskrbela. Vsakako je to interesantan slučaj, ker priča, da so naši veleitalijanski „idealisti“ poleg tega tudi pravi — umazanci.

Poturice — na Katinari.

Finančni rešpicijent Lah, rodom Celjan, njegova žena rojena v Poljčanah (Štajersko) — Nemca. — Uradnik na financi rodod Ricmanjec Hrovatič — Italijan. — Finančni komisar (družina Rožič-Tonkovič) pa zaradi lepšega v rubriki 13: deutsch und italienisch. Prihodnjic še kaj.

O ljudskem štetju v Škedenju.

Z ozirom na ljudsko štetje smo se Škedenjci tolažili, da razen onih, ki so jih revizorji preslepili, in razen priprostitih nezavednežev, bodo vsi ostali vpisani za Slovence. Debelo smo se zmotili. Za Italijane so se priznale, in to brez intervencije od strani magistratnih revizorjev, tudi osebe, od katerih bi ne bili pričakovali tega, če-tudi so se kazale vselej milačne za našo narodnost. Kričeč izgled je učiteljica Čenčur, hči rankega nadučitelja in prvega slovenskega pevovodje v Škedenju. Dvakrat sramota! Pregrešila se ni samo proti slovenski narodnosti, ampak tudi proti „občevalnemu jeziku“. Osebe, s katerimi največ obuje, so vendar slovenski otroci in njihovi slovenski stariši!!

Druga cvetlica s škedenjskega hribočka pa je Peter Čenčur, uradnik na c. kr. namestništvu, ki govori z otrokom in so-progo italijanski, akoravno je njegova žena bivša slovenska služkinja, doma iz Dekani v Istri. Slovenski gospodje uradniki na c. kr. namestništvu v Trstu so lahko p onosni na svojega tovariša.

Tudi Nemci se pritožujejo!

Včerajšnja „Triester Zeitung“ piše: „Zopet nam je došlo več pritožb, da uradni revizijski organi ljudskega štetja delajo v nasprotju s svojimi predpisi, glede katerih je bilo ravno te dni revizorjem od merodajnih strani zopet o jstro zabičano, da se morajo strogo po njih ravnati. Značilna posebno dva slučaja, za katera smo doznali in v katerih sta števna komisarja v nasprotju z resnico in kljubu protestu stranke, popravila nemški jezik v italijanski. — Ker sta se ta slučaja dogodila na različnih delih mesta, se ne more reči, da se gre tu za preveliko narodno gorečnost posameznih organov, ampak da imajo te nezakonite in nasilne korekture v podlago gotov sistem. Temu treba da odpomo merodajna oblast. Lep sistem so si uredili tudi izvestni italijanski hišni gospodarji in upravitelji, da bi preprečili njim neljube napovedi glede občevalnega jezika. Najemnike se postavi enostavno pred alternativno: navesti italijanski občevalni jezik ali pa pustiti, da se jim po- viša najemščina.“

Zdaj naj torej gospod Pitacco napravi interpelacijo še proti „Triester Zeitung“!

Poziv!

Prosimo vse one naše ljudi, katerim je kaj znano o slučajih namišljenih sleparij od strani Slovencev, o katerih pripoveduje posl. Pitacco v svoji interpelaciji in o čemur smo govorili v včerajšnji številki, naj nas obveste, kako stoji stvar!

Prosimo, da vsakdo naznani odboru za ljudsko štetje v „Slovanski čitalnici“ imena oseb in glavarjev družin, ki so prijavile, oziroma, ki bi bile morale prijaviti slovenščino kakor občevalni jezik in sicer z navedbo števila oseb, poklica, ulice in hišne številke.

Od sv. M. M. Zgornje

nam pišejo: Gospod „kapovila“, katerega smo zadnjič omenili, noče biti identičen z g. Tesser Ireneo iz Sv. M. M. Zg. št. 446, ki se imenuje v pisni laščini „Capodistretto“. Tako se je namreč izrazil, ko smo mu pokazali „Edinost“ od srede. On je vse-kako jako oblasten človek, kakor mu je po- vedal g. Kresevič. Trikrat je prišel v hišo g. Kreseviča, a nobenkrat ni začel z revizijo, ko je videl, da se je gosp. Kresevič za njega preveč zanimal. Četrtnkrat pa ob času kosila, ko imajo gostilničarji največ dela, je začel revidirati in vpraševati po raznih okoliščinah največ pa o občevalnem jeziku. — G. Kresevič se je precej razljutil nad takim nasiljem ter ga zapodil iz hiše, g. „kapovila“ pa je šel po redarja in ga privel v hišo. — Gosp. Kresevič se boji, da je tudi njega zapisal za Italijana; upamo pa, da se tako daleč ni spozabil.

Mnogo bolj nasilno pa je nastopal proti družini, ki stanuje pri Sv. M. M. Zg. št. 30. Zahteval je od neke stare ženske, naj podpiše novo polo. Ko tega ni hotela storiti, začel je kričati, in je privedel na- posled tudi redarja v hišo, katerega je prosil, da naj on za ženo podpiše na- znanilnico. Vsekako karakteristično za te magistratne revizorje! Nazadnje bodo res dobri čestni pometaji za fabriciranje Itali- janov!

Gospa Gustinčič nas prosi, da obja-

vimo, da so se njeni majhni otroci tako prestrašili revizorjevega kričanja, da se še sedaj tresejo od strahu. Takšno nasilje proti slovenskim strankam naj bi se občutno ka- znovalo!

Italijanske stranke od Sv. M. M. Zg. nas tudi povprašujejo, da-li tudi k njim pridejo revizorji. Tega jim pa seveda ne moremo povedati, ker nas „kapovila“ ni- kakor noče obvestiti o tem. — On namreč trdi, da so za italijanske stranke dobro na- pravljene naznanilnice, tudi če stranke ne znajo pisati, mej tem ko so Slovenci, ki so po večini vešči pisavi in čitanju, — saj vsled tega ta hudi odpor proti falsifikovanju od strani Slovencev, — pustili že poprej revidirati od drugih ljudi, ki pa seveda niso hoteli vpisati italijanščine za občevalni jezik, radi česar so — po zadržilu „kapo- vile“ — neresnične. Pravi pa tudi, da Slo- venci nimajo pri Sv. M. M. Zgornji nikake slovenske šole in da otroci občejuje iz- ključno italijansko. — To je sicer britka resnica, toda s tem dnevom bodi povedano našim sosedom, da se tudi mi dramimo. Ne mine leto, in CM podruž. ustanovi vrtec in — če Bog da in sreča junaška — tudi en razred ljudske šole!

Dnevne novice.

Posl. Klofač je došel v Moskvo, da se s kompetentnimi krogi pogovori o raznih slovenskih vprašanjih.

Italijansko-srbska banka. Beligradska „Štampa“ poroča, da je italijanski podanik Mario Mandiano izročil srbskemu poljedel- skemu ministru memorandum, v katerem predlaga ustanovitev italijansko-srbske banke v Belemgradu. Banka bi imela kapital v znesku 8 milijonov kron in bi v Solunu in po notranjih mestih Srbije ustanovila hleve za živino; skrbela bi za prevozne ladije in zveze z glavnimi evropskimi trgi. Banka zahteva kakor protiuslugo znižene tarife na srbskih železnica in neke druge olajšave. Dosedaj še ni znano, da-li srbska vlada vsprejme ta predlog. V beligradskih krogih si obetajo mnogo od te ponudbe. Ome- njeni list pa priporoča previdnost, ker bi bilo nevarno, izročati Italiji skoro ves izvoz. To kaže ponovno, kako se dela zistema- tično na to, da bi se popolnoma izrinilo Avstro-Ogrsko iz Srbije. Ako pride do te banke, bo srbski izvoz za nedogleden čas odvrnjen od Avstro-Ogrske. Italija pa na- daljuje začeto gospodarsko obkroževanje Avstro-Ogrske, katero je začelo s tem, da je dobila v Črnigori pravi gospodarski mo- topol, kateremu sledi sedaj črnogorsko osojilo v Italiji, a tudi iz Albanije izriva Italija vedno bolj našo trgovino.

Hrvatski general — narodni do- bitnik. Hrvatski listi priobčujejo to le- vo: Dne 24. t. m. je prisel v Zagreb vpa kojeni podpolkovnik Trajlovič z Dunaja ter izročil predsedniku „Društva sv. Jero- nima“ Lebarju državno obveznico v znesku 20.000 K, ki jo je Trajlovič izročil pokojni gener. al Gjuro Canič z nalogo, naj to ob- veznik „o vroči „Družbi sv. Jeronima“ po- i smrti. Gjuro Canič je tisti hrvatski redolj b, ki je tik pred smrtjo izročil pred- sednika „Družbe sv. Cirila in Metoda za Istro“ posl. Spinčiču 25.000 K z željo, da se ime darovatelja ne zabeleži v javnosti prej, dol- ler ne umre.

Nov a škofa za Dalmacijo. Govori se, da bo imenovan za Split posvečeni škof dr. alunko, za Šibenik pa dr. Anton Gjivoje, pa ofesor bogoslovja v Zadru.

Enota i češki klub. Praška „Narod. Politika“ p oroča, da je bila včeraj seja „Enotnega češkega kluba“, na kateri je bil vsprejet iz- vremenjeni statut, na podlagi katerega pr ide tudi dr. Kramar v pred- sedstvo kluba.

Dijete i porotnikom. — V državnem zboru je pred- gal posl. Kienzl, naj bi do- bivali porotnik i pet kron dijete dnevno, kad- dar poslujejo.

Ruska vo jna mornarica v Črnem morju. Iz Carj grada: Tu se govori, da na- merava Rusija v Črnem morju zvišati svojo vojno mornarico.

Dom ače vesti.

„Piccolove“ bedarije. „Piccolo“ po- roča, da so po mestu nabiti italijanski le- paki, ki naznanj ajo predstave japonske umetnice v Naro dnem domu. S tem da je doprinesen najla- šji dokaz, kak občevalni jezik je v Trstu!

S to svojo notico je doprinesel „Piccolo“ ponovni dokaz, da drži svoje čitatele za prave du ševne bebe, ker si upa jih pitati s takimi bedastostmi. Ker so bili izdani lepaki pa leg v slovenskem in italijanskem tudi v m mškem jeziku, bi smeli po tej „Piccolovi“ h ogiki izreči tudi Nemci trditve, da je v Tr stu le nemški na obče- valni jezik!

Justična palača v Trstu. Drž. posl. dr. Rybář je v ovic interviral pri pravosodnem ministru radi neznosnih ubi- kacijskih razmer tržaški h sodišč in ga zlasti opozoril na gotovo za imivo dejstvo, da je prošli teden magistrata a komisija izrekla, da so prostori, v kateri h se nahaja okrajno sodišče za civilne stvari i, zaustanov anje — n e r a b n i.

Minister je na to t javil, da je vsega obžalovanja vredno zavli čevanje v t i j stvari pripisati edino-le finan čnem i minist rstvu,

ki hoče od zadnjega proračuna za justično palačo zopet odbiti preko 1 milijon kron. Pravosodno ministerstvo noče v to prikraj- šanje privoliti in vstraja pri svojem prvotnem proračunu. Zalostna posledica je zavlače- vanje vse stvari.

Finančno ministerstvo čaka menda, da se dosedanje poslopje poruši in ubije par oseb. Morda se potem vendar-le zgane?! Napad iz Sežane na naš list. — Iz Sežane je poslal nekdo v neki ljubljanski list dopis, poln brezsravnih in žaljivih insinuvacij na škodo našega lista. Jutri dobi odgovor, ki si ga bržkone utakne za zrcalo.

Ohranimo svojo posest! — Dne 23. februarja t. l. se bo vršila pri c. k. okrajni sodniji v Ormožu dobrovoljna sodnijska dražba zemljišč vlož. št. 100, 268 in 384 kat. občina Ormož, spadajočih v zapuščino po rajnem Cirilu Geršaku. Prvo zemljišče, obstoječe iz nove, solidno zidane hiše s prostori za trgovino, leži tik poslopja ormoške posojilnice, torej v sredi mesta. Ta hiša z obdajajočim jo zemljiščem, je sodnijsko cenjena na 55300 K. Drugo zemljišče je krasno stavbišče s hišo. Cenjeno je na 4500 K. Tretje zemljišče leži v ormoškem predmestju tik okrajne ceste in je cenjeno na 10.000 K. Izključna cena je cenilna vrednost, polovico kupnine se ima položiti takoj na dan dražbe. Ker je veli- kanska važnost, da ta slovenska posest ne pride v nasprotno roko, opozarjamo intere- sente na to prodajo.

Doklade državnim uradnikom. Drž. posl. dr. Rybář je interveniral pri nekaterih resortnih ministrih radi sedanjega gibanja med državnimi uradniki in jih opozoril na njihove zahteve. Večinoma ni bilo ministrom še nič znano, izjavili pa so, da je rešitev tega prašanja v prvi vrsti odvisna od finančnega ministra in da je sploh težko pričakovati, da bi se zboljšanje plač dovo- lilo za eno samo mesto.

Čujemo, da se je sestavil velikanski odbor slovenske in hrvatske mladine, ki je nagromadil še bolj velikanski denar, da o priliki Ciril-Metodovega plesa izda znaa- stveno delo o ljudskem štetju v Trstu in na Primorskem sploh.

Veliki planinski ples. Ozirom na ta ples, ki obeta postati sijajen, razpošilja odbor tržaških narodnih dam to -le okoliščico:

Znana Vam je gotovo prireditel veli- kega planinskega plesa, ki se vrši dne 11. februarja t. l. v Trstu.

Da pa ta ples izpade čim častnejše ter pripomore do novih naprav po naših kras- nih slov. gorah in bajnih podzemskih do- movih, se je osnoval tudi odbor „tržaških narodnih dam“, ki se obrača z uljudno prošnjo do Vašega rodoljubja, da bi pripo- mogli s kakim darom k čim večjemu vspehu te narodne prireditve.

Darove sprejema v imenu damskega odbora gospa Zinka dr. Rybář-eva, ulica Valdirivo št. 11.

Podpisani odbor si je v svesti Vašega rodoljubja in cenjene naklonjenosti ter beleži

s poštovanjem

za odbor „Tržaških narodnih dam“

Zinka Rybář.

NB. Prosi se, da bi se poklanjali te darovi pijáč ali jestvin (delikates), ali de- narni prispevki!

Predavanje v „Delavskem domu“. Sinoči je ob ne preveč številni udeležbi pre- daval o demokratizmu v avstrijskem ustav- nem življenju g. dr. Celestin Jelenc. Preda- vatelj je večino svojega predavanja spoli- st s tem, da nam je na zelo poljuden nači- podal zgodovino avstrijske ustave do uve- denja splošne volilne pravice leta 1907, kar je bila prva zmaga demokratizma v Avstriji. Predavatelj se je na koncu tudi pečal z vprašanjem gosposke zbornice, ki mora kmalu izginiti. Se le tedaj bo zmaga demo- kratizma popolna. Za svoja sicer priprosta, a zanimiva izvajanja je žel predavatelj odo- bravanje, dokaz, da je predavanje ugajalo.

Davčna administracija in slovenski jezik. Od zanesljive strani se nas obvešča, da se je v slučaju, priobčenem v „Edinosti“ pod gornjim naslovom v številki 361, pri- petila zgolj manipulacijska pomota, ki je pač lahko umevna vsprico obilnega posla in glede na hitro reševanje vlog in razprav. Ob tej priliki smo tudi doznali, da načel- ništvo tukajšnjega finančnega ravnateljstva, kakor tudi istemu podrejena oblastva, skrbno pazijo na to, da se vsi nje uradniki in uslužbenci drže načela ena k o p r a v n o s t i d e ž e l n i h j e z i k o v.

Razpis nagrad. Prve dni meseca februarja izide prva številka humorističnega lista „Ljudsko štetje“. Pozivljam zato svoje prijatelje in znance ter sploh vse ljudi ve- sele narave — možne in ženske —, da mi pošljejo po možnosti takoj (ker čas kiti, čeprav gre z ljudskim štetjem počasi) pri- merne smešne, kratkih satiričnih pesmic in črtic, ki se nanašajo na znanstveno delo, katero utegnem obdelati v omenjenem listu. Ker bo moje „Ljudsko štetje“ tržaška, ozi- roma primorska specialiteta, prosim šaljivce, da se drže mej naše ožje domovine. Ako se najde kak slikar, ki bi hotel tekmovati, svobodno mu.

Ker se pa v Trstu ljudsko štetje ne fabricira zastoj, ne zahtevam niti od svojih komisarjev, da bi se brezplačno trudili.

Za pet najboljih prispevkov, pet krasnih nagrad, za dve najbolji sliki, slikarjem — dve fliki.

Pošljite proizvode svojih možgan nemudoma na naslov: Josip Jedlowski, urednik „Ljudskega štetja“, Trst, kavarna „Balkan“.

Vse tovariše člene NDO opozarjamo na shod, ki se vrši v nedeljo ob 10.30 uri predpoludne v prostorih NDO.

Zahvala. Ob zaključku letošnje „Božičnice“ je dolžnost podpisane ženske podružnice CM. v Trstu, da zahvaljuje vse cenjene, gg. rodoljube in rodoljubke za podarjene svote, obleke in obuvale, da se je moglo obdarovati toliko število ubogih učenik in učencev. Osobito nam je tu še zahvaliti cenjene dame za izdelovanje oblek in sicer: Eno Abramovo, sestre Abramove, Verginijo Baričevičevo, Furlanijevo, Loli Margreiterjevo, Duško Mankočevo, Mahnetovo, M. Nethovo, Josipino Perhavičovo, sestre dr. Pertotove, Mili Prunkovo in Zinko dr. Rybářevo.

Lepa in srčna hvala vsem blagim srcem!

Za odbor ženske podružnice sv. Cirila in Metoda:

Mary Guličeva, Irma Štrekeljeva,
nam. tajnica, blag.

Maša Gromova,
podpreds.

Danes se vrši ples št. Jak. „Čitalnice“ v dvorani „Trg. izobr. društva“, ulica Sv. Franciška 2, I. „Čitalnica“ je gotovo jedno najdelavnejših društev na kulturnem polju. S tem, da je svojo knjižnico izročila javnosti, je doprinesla veliko žrtev, ki bo imela dobrih posledic, ker se knjižnice ljudstvo jako poslužuje. Brez denarnih sredstev pa ni možno iste spopolnjevati po zahtevah. Zato pridite vsi na ples, ki si želite napredka v „Čitalnici“. Kdor se pa ne more udeležiti, je naprošen, naj daruje kak vinar za javno knjižnico „Čitalnice“. Začetek plesa je ob 9. uri zvečer. Vstopnina za gospode 1 K, dame 60 stot.

Tržaška mala kronika.

Velemestna beda. Vsled ovadbe nekega stanovalca hiše št. 2 ulice della Piccola Fornace sta bila predsinočnjem ob 11. uri aretirana težak Josip Mislj, star 45 let, iz Trsta, in njegova priležnica Ivana Briščik, 40-letna dekla, ki sta, reveža, že več ko teden dni prenočevala pod stopniščem omenjene hiše. Oba sta brez posla in sredstev. Briščikova je bila že 58-krat kaznovana radi raznih pregrešk. Rekla sta, da imata sicer revno stanovanje, ali, ko sta pijana, da ju je sram iti domov.

Tatovi ... brez konca. V poslednjem času se je večkrat pripetilo, da so bile v vežah in v hodnikih raznih hiš vkradene svetlobne naprave in tablice na stanovanjih. Radi suma na taki tatvini je bil včeraj aretiran v neki ljudski kuhinji pleskar Marcel Zurdj, star 18 let.

Predsinočnjem so tatovi ulomili v stanovanje v hiši št. 17 ulice S. Mihaela in vkradli tam perila in obleke v skupni vrednosti 300 K.

Samomor. Marija Husa, stara 19 let, stanujoča v ulici Caserma 14, se je hotela včeraj zastrupiti z jesiho kislino. Vzrok: nesrečna ljubezen!

Elvira Behrendt-Archer, na katero je nedavno temu lastni brat z revolverjem dvakrat ustrelil — kakor smo poročali — je bila včeraj zdrava izpuščena iz mestne bolnišnice.

Otroka se opekla. Viktor Mrlak, star 6 let, iz Milj in Just Košuta, star 30 mesecev, iz Sv. Križa, sta se včeraj z vrelo vodo hudo opekla, da so morali oba prenesti v tukajšnje mestno bolnišnico. Košuta je včeraj popoldne ob 3. uri umrl.

Gospod ranjen v tramvaju od igle ženskega klobuka. Sinoči okoli 8. ure je pred kavarno Chiozza vstopila v tramvajski vagon št. 119 proge „Bošket“-Campo-Marzo neka gospa z običajnim širokim klobukom, ki je bil pripet na glavi z dolgo iglo. Pri tem je na vagonu igla zbodla v lice nekega Quarantotto, in še par centimetrov višje, pa bi ga sunila v oko! Ves ohrabljen je moral g. Quarantotto izstopiti s tramvaja in se zateči za pomoč v bližnjo lekarno. — To bi pač trebalo, da bi oblasti enkrat strogo nastopile proti tem dolgim iglam, kakor se to dogaja v drugih mestih.

Koledar in vreme. Danes: Julijan, škof. — Jutri: IV. nedelja po sv. treh Kraljih.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 7° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Večina jasno. Semtertja megleno. Zmerni vetrovi.

Društvene vesti.

Društvo jugoslov. žel. uradnikov. V društvenih zadevah se je odpejal naš predsednik sinoči na Dunaj. Povrne se v ponedeljek. — Odbor.

Učiteljsko društvo vabi vse svoje pevce in pevke na pevsko vajo, ki bo v

nedeljo 29. t. m. ob 10. uri predpoludne v Slovanski Čitalnici (Narodni dom). Pričakuje se vse zavedne tovariše in tovarišice.

Veselični odsek telov. društva „Sokol“ v Trstu naznanja, da se vrši drevi ob 9. uri navadna plesna vaja. K obilni udeležbi vabi odsek.

Trgovsko-obrtniški naraščaj ima telovadbo v nedeljo zjutraj od 10. do 12. ure. Na zdar!

Naše gledališče.

Gostovanje slov. trž. gledališča v Gorici. Danes v soboto in jutri v nedeljo priredi slov. gledališče iz Trsta v „Trgovskem domu“ v Gorici tri predstave. Danes v soboto ob 8. uri zvečer Tolstega „Vstajenje“, jutri v nedeljo ob 4. uri popoldne Car Eminovo: „Zimsko solnce“, zvečer ob 8. pa kakor poslovilno predstavo Gogoljevega: „Revizorja“.

Značilno je, da so vse tri predstave slovanskih avtorjev. Prva in poslovilna predstava je ruskih avtorjev, velikanov Tolstega in Gogolja. V sredi pa je domačin, istrski Hrvat, ki z vso žarko ljubeznijo slika lepoto svoje domovine in boje, ki jih moramo biti za svoje naravne pravice.

Te tri predstave pomenjajo za naše rojake pravi praznik. Upamo prav trdno, da bo goriški „Trgovski dom“ pri vseh predstavah nabito poln.

Naše tržaško gledališko vodstvo je riskiralo veliko truda in stroškov. Če bodo Goričani vse to vpoštovali, doseže naše gledališče svoj nameravani smoter.

Madame Hanako,

sloveča japonska tragedkinja, je že tukaj s svojim ensemblom s cesarskega gledališča v Tokiju in nastopi nocoj ob 8. uri zvečer prvokrat in sicer v našem gledališču.

To interesantno gostovanje bo imelo ta kulturni smoter, da spoznamo lastnosti japonskih igralcev, kar je za nas že zato interesantno, ker se njih igranje popolnoma razlikuje od igranja evropskih umetnikov. Japonski realizem nam je popolnoma nepoznan.

Jutri v nedeljo se gospa Hanako poslovi od tržaškega občinstva. Nastopi zopet v istih igrah.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

VERDI. Danes je premijera opere ruskega skladatelja Musorgskega „Boris Godunov“. Glavna skušnjava je bila sinoči. Za opero vlada v Trstu veliko zanimanje.

POL. ROSSETTI. Cirkus.

EDEN. Variete.

Nar. del. organizacija.

Danes v soboto ob 8. uri zvečer shod pri Sv. Jakobu v dvorani čitalnice in shod v Škedenju v prostorih Gospodarskega društva.

Nedeljo ob 10.30 predpol. shod v prostorih NDO v ul. Lavatoio.

Književnost in umetnost

Nova Straussova opera. Predsinočnjem se je vršila v Draždanih premijera nove opere Riharda Straussa, avtorja oper „Salome“ in „Elektra“. Novemo delo, ki spada med komične opere, nosi ime: „Kavalir z rožami“ (Der Rosenkavalier). Libretto je spisal znani nemški pisatelj Hofmannsthal. Zanimanje za to opero je v Draždanih splošno. Že več mesecev se ni govorilo drugega, kakor o tem umetniškem dogodku. Premijera je dosegla najsijajnejših uspehov. Kraljeva opera, kjer se je vršila vpisovanje, je bila polna najodličnejšega občinstva, ki je plačalo neverjetno visoke cene. Bilo je navzočih tudi veliko število muzikalnih kritikov in gledaliških ravnateljev iz raznih evropskih držav. Opera je dosegla najpopolnejši uspeh. Skladatelj Richard Strauss je bil predmetom prisrčnih ovacij.

Drugi in tretji akt opere prepleta krasen motiv dunajskega valčka, ki je seveda občinstvu posebno ugajal. Značilno je vsakakor, da se je celo tako ženijalen skladatelj, kakor je Richard Strauss prilagodil okusu občinstva in upletel v svojo komično opero — dunajski valček. Morda je ravno to povod njegovega velikega uspeha.

Novi Akordi, zbornik za vokalno in instrumentalno glazbo. Leto X. št. 1. — Izšla je ravnokar 1. številka tega našega edinega glazbenega zbornika s sledečo vsebino: 1) Emil Adamič: „Morje 1.“ za klavir. 2) Anton Lajovic: „Zunaj na rahlo sapica piha“ za en glas in klavir. 3) Vasilij Mirk: „Katrca“ za čveterospev ali moški zbor. 4) Fran Gerbič: „Mazurka“ za klavir. 5) Emil Adamič: „Otroške pesmi“. 6) Josip Pavčič: „Kaj ne misli“ za mešan zbor. — Na koncu je glazbeno-književna priloga.

Priporočamo vsem ljubiteljem slovenske domače glazbe „Nove Akorde“ v obilno naročevanje. Izhajajo šestkrat na leto in stanejo 10 K.

Odlikovana pekarna in sladstičarna
z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi
v Londonu leta 1909

Acquedotto 15 - Podruž. ul. Miramar 9
naznanja slavnemu trikrat na dan svež kruh.
občinstvu, da ima
Prodajalnica je tudi dobro preskrbljena z vsakovrstnimi biškoti
posebno za čaj. Ima razna fina vina in likerje v buteljkah
in fine desertne bombone. Sprejema naročila za vsakovrstne
torije, kroke itd., kakor tudi vse predmete za speči. Ima tudi
najfinjšo moko iz najboljših mlinov po najnižji ceni.
Brezplačna postrežba na domu. — Priporoča po najnižji ceni.
se slavnemu občinstvu z odličn. spoštovanjem

Vinko Škerk : Trst

Izgotovljene obleke za moške Ali' Artigiano
TRST, ul. Arcata št. 9
Velika izbira močnih hlač, in otroke
srajc itd. za delavce. vogal ul. Sapone

Čevljarska zadruga v Mirnu
pri Gorici
Prodajalnica čevljev v Trstu vlna Barriera vecchia 38
naznanja P. N. občinstvu v mestu in okolici, da ima vedno v svoji prodajalni **VELIKO IZBERO** vsakovrstnih čevljev za gospode, gospe in otroke. Dobi se tudi **močne čevlje za delavce in težake** vsake vrste in lastnega izdelka. Sprejemajo se naročila po meri in tudi vsakovrst. poprave. Zadruga izdeluje čevlje tudi za c. kr. vojno armado v popolno zadovoljstvo. Goljufija v blagu in izdelovanju je izključena. Priporoča se torej slavnemu občinstvu in okolici v slučaju potrebe, da ne zamude priti v nje prodajalno.

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov
Izdiranje zobov brez
vsake bolečine
Dr. J. Čermák || V. Tuscher
zobozdravnik : koncesij. zobni tehnik
... TRST ...
ulica della Caserma št. 13, II. n.

Specialist za kurja očesa
C. GIORDANI (sin)
je preselil svoj ambulatorij iz
Korza 17, II.
v ulico Nuova 27, I. n.
Sprejema od 8½ ure zjutraj do 7. ure zveč.
O praznikih do 1. ure.

Velika klobučarna
Romeo Doplicher
Klobuki iz klobučevine prvih tovarn.
Specijaliteta: trdi angleški klobuki.
Emporij kap za potovanje in za šport.

TRST
Corso št. 34.

Veliki kinematograf „BELVEDERE“
TRST - ulica Belvedere št. 10 - TRST
Program: Sobota 28. in Nedelja 29. januarja:
1) Običaji indijanskih kast. 2) Križanteme, fantastično v barvah.
3) Sherlock Holmes, dramatično. 4) Butec-postrežnik, komično.
NB. Samo v četrtek 2. februarja **VELIK NOV PROGRAM**

Najnovejša iznajdba! Brez vsake konkurence!
„Pathéphon“
edini perfektni govoreči aparat brez igle
Garantirani aparat za 5 let od K 45.— naprej.
Dvoje plošče (25 centimetrov) „250“
Dvoje plošče (28 centimetrov) „450“
Velik izbor slovenskih, hrvatskih itd. plošč. — Katalogi gratis in franko
„PATHEFON“, Trst, Corso št. 26

Vesti iz Goriške.

Utonil pri drsanju. V Gorjanskem na Krasu se je 10-letni deček, sin Alojzija Mrzek-a zidarskega mojstra, drsal na kalu, pri tem se je led udril in deček je utonil pod ledom.

Iz Nabrežine. Na zadnjem ljudskem štetju so našli na Nabrežini 2216 prebivalcev, po narodnosti 1947 Slovencev, 10 Čehov, 2 Hrvata, 216 Italijanov in 41 Nemcev. Leta 1910 je bilo le 1683 duš, prebivalstvo se je torej v zadnjih 10 letih pomnožilo za 533 duš.

Vesti iz Istre.

Trajektna železnica iz Istre v Dalmacijo. Z Dunaja poročajo, da so načrti za trajektno železnico iz Istre v Dalmacijo že izdelani in predloženi vladi. Sedaj se prične družba pogajati z vlado glede subvencioniranja. Viši inženir Wegerer iz Trsta je bil poslan v Severno Nemčijo in v Švedsko, da študira tam tozadavne naprave in na temelju teh načrtov bo zgrajena tudi železnica.

Pojasnilo in odgovor. Na članek „iz učit. krogov“ v „Edinosti“ je povedal g. obč. tajnik iz Marezig vse drugo, nego to, po čemer je bil vprašan v omenjenem članku.

Da bo vsa afera jasnejša in da se privatno mnenje g. tajnika in g. župana nekoliko predrugači, je potrebno k članku z 16. t. m. nekaj pojasnila.

Županstvo je določilo morda že mesec ali več dni pred ljudskim štetjem števne komisarije, a jih je razen enega, ki je tudi potem funkcioniral kakor tak, zavrnila politična oblast iz nji znanih vzrokov. Seveda ni bilo vmes učiteljev! V drugi listi komisarijev je ostal oni odobreni in eden neodobrenih. Učiteljstvo so zopet prezrli.

To le v toliko — ker pravita g. župan in tajnik, da se je zgodilo ono pred izdajanjem ministrskega odloka. Dejstvo pa je, da se je zvršilo to po izdaji odloka. Učiteljstvo so hoteli prezreti na vsak način! G. tajnik se izgovarja tudi s tem, da je jurist potrebniji nego učitelji in je mnenja, da so napravili s tem le velikodušen čin. Res lepo to blagodušje, ali oni g. jurist je prišel do tega mecenstva le po naključju. To sklicevanje le ponižuje dekansko občino, kjer je g. jurist doma, in dela temu krivico, ker bi ga potem takem prezrla domača občina. A ni temu tako: oni gospod je bil določen za Dekani in le pridelen marezijski občini, ker je bil v tej le en komisar. V silu hudič muhe žre in vsak izgovor je vendarle nekaj. A kar sem povedal, je fakt! (Naj mi oprostijo oni g. jurist, da vmešujem njegovo cenjeno osebo v to afero, a je neobhodno potrebno, da se napravi iz vse kolobocije jasna slika).

Tudi je g. župan je priznal sam kmalu potem (pred člankom v „Edinosti“), da niso napravili pravilno in da bi bil povabil učitelje, ako bi znal to prej. To v toliko — da opravičim svoje vprašanje do obč. tajnika, ki zatrja, da je odločilo tako županstvo. Ako je g. župan priznal hitro zatem, da ni bilo prav — je ono napravil nekdo drugi in ta je oni gospod, ki je bil vprašan pojasnila.

Imenovanima gospodoma ni tudi prav, da sem omenjal „odnošaje v marezijski občini“. Po njunih besedah je županstvo avtonomna oblast, ki ni nikomur odgovorna za svoja dejanja. Tako sta se vsaj izjavila. Jaz pa menim, da je kritika dovoljena povsodi. Sicer pa nisem vprašal marezijske občine po ničemer — citiral sem le krivca.

Odgovor v „Edinosti“ na moje vprašanje je pa naravnost žaljiv. Dopis ni odgovor, temveč napad, poln žaljenj, namigavanj, groženj itd. na osebo, pod katero se skriva baj, kakor misli dopisnik, avtor prvega članka. Vem koga misli dopisnik pri tem in to osvetljuje tudi povsem njegovo, že v prvem dopisu imenovano naklonjenost do učiteljstva.

Dopisnik živi namreč v sovraštvu z učiteljem domačega kraja. Zakaj? To je njuna stvar in ni moja naloga, da bi razmotrival o tem. A briga me način boja, ki se ga poslužuje dopisnik pri tem. Ako meni ta, da se mu godi krivica, naj si poišče zadoščenje na dostojen način. Ne pa tako, kakor počenja omenjeni gospod! Obsipovati nasprotnika s pridevki, ki ostajajo trajno narodno blago, blatiti ga po krčmah in na javni cesti vspricho mnogoštevilnega hvaležnega občinstva — za tako početje je beseda škandal — jako mila.

To so pa le osebnosti med obema nasprotnikoma. Poravnajta naj se sama brez mene; jaz sem jima hotel pokazati le pot, po kateri se bojuje dostojno: ven s krivcem, naj bo kdorkoli!

Se nekaj, kar zadevuje pa vse učiteljstvo, „učiteljske kroge brez vprašajev“. — Gospod tajnik se bje še na prsi s svojim prijateljstvom, a sedaj le do „poštenega“ (po njegovih besedah) učiteljstva. Naj zve to „pošteno“ učiteljstvo, kaka prijateljska čustva goji ta gospod do njega! V razgovoru z več kmeti se je izrazil med drugim sledeče: „Čo“, jih plačuje dežela, meni boste pravili — kmet, kmet!“ To modrost je pokazal tudi nazorno z besedici „čó“ primerno geslo. Je-li se tako doseza tisto potrebno razmerje med šolo in domom?

Njegova naklonjenost do učiteljstva je postala pa tudi tako popolna, da sili že celo v učiteljevo delo v šoli. „Ako bi smel jaz inšpicirati, potem bi že videli.“ Ta dva znaka naklonjenosti je oznanil vpricho tamnošnje g. učiteljice.

Menim, da pojasnuje to dovolj vso stvar, in naj si dopisnik zbije enkrat za vselej iz ust ono priljubljeno frazo „prijateljstvo do učiteljstva“ in naj se ne drzne izgovoriti več besed, ki so žalitev za učiteljski stan.

Bogumil Medvešek

v imenu učiteljstva marezijske občine.

Druge slovenske dežele

Postajenačelnik zmrznil. Iz Grosuplja 27: Danes ali včeraj se je ponesrečil tukajšnji postajenačelnik Tomaž Aichholzer: Sinčiči okoli desetih je odšel od doma. Ni ga bilo več nazaj. — Danes okoli tridešt na enajst dopoludne so ga našli zmrznjenega pri žagi Fr. Tometa na Grosupljem. Vsi poskusi obuditi ga, so bili zaman. Ali se je zgodila nesreča ali zločin, dožene sodna preiskava. Pokojnik je bil zaveden koroški Slovenec.

Maribor ima glasom zadnjega ljudskega štetja z vojaštvom vred 28.033 prebivalcev. Od 1900 je naraslo prebivalstvo za 2432 oseb.

V Hrastniku so našli 2293 prebivalcev, med temi 468 Nemcev (?)

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Masino tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj lns. oddelku.

Mladen č 28 let star, v c. kr. službi s premoženjem, se želi seznaniti z gospodično od 20—25 let z nekoliko premoženjem v svrhu ženitve. Le resne ponudbe s sliko na inseratni oddelku Edinosti pod „Slovenec“ 372. 160

Sobica se odda za 10 kron mesečno. Ulica Gaspare Gozzi 3, II., vrata 5. 161

Ljudmila se zahvaljuje za sliko. Dotični gospod A U je s tem zaslužil „častno diplomu“! 167

Ženitna ponudba. Vdovec star 30 let s 4 tisoč premoženja, brez otrok, želi se seznaniti z gospodično ali vdovo od 25 do 30 let staro iz boljše hiše, izobraženo in poobleno. Resne ponudbe, če mogoče s sliko, pod naslovom „Vdovec“ na inseratni oddelku Ed nosti. 159

Nova mlekarna ulica C. mmerci le 3, s prodajo mleza in surovega masla, kisle in sladke smetane, svežih jajc, finih biškotinov, čokolade, bele kave, pive in vina v buteljkah. — R. vdova Lenghi.

Mladenič išče a užbo, večje je slovenščine in nemščine v pisavi in govoru. — Vprašanja na inser. oddelku „Edinosti“. 162

Gosp. Just Čuk, ki je prodajal stare opeke, okna i. t. d. v ulici del Boaco 25 in ulici Giorgio Vassari, je poklican, naj pride radi neke kupčije v naše upravnistvo od 11. do 12. predp. in od 4. do 7. pop. 197

Elegantna meblirana soba se odda v najem v ulici Matolice 10, IV., prve stopnice. 153

Iščem zadružnika za dobro vpeljeno trgovino. Kje, pove lns. odd. Edinosti. 148

Ugodna prilika, partija šivalnih strojev Singer, pisarna garancija za tri leta, za družine po K 62, drugi moderni za dva dela K 100. Ulica Santa Caterina 9, skladišče 1, dvorišče. 128

Vdovec krčmar in prodajalec na deželi, se želi seznaniti z gospodično ali vdovo od 40—50 let staro z nekoliko premoženjem v svrhu ženitve. Ponudbe pod „Vdovec“ na Inseratni odd. „Edinosti“. 137

Meblirana soba se odda v najem pri sv. Jakobu. — Campo San Giacomo 2, II. 138

Antonio Alberti zavod za izdelovanje in barvanje kožuhovine — Trst, ulica Ponziana 665, Telefon 23—56. Zaloga in bogata izbira vsakovrstnih kožuhov. Prevzema naročbe in vsako popraviljanje. Čisti in pere vsako vrst kožuhovine.

Krompir za seme. Edini krompir za seme najbolj vrste se dobi v ul. S. Maurizio 2, Anton Vatovec. 150

Gimnazijski abiturient želi poučevati latinsko, grško za nižje razrede gimnazije, kakor tudi matematiko, srbsko-hrvatsko in slovensko. Ponudbe na Edinost pod „Abiturient“ 157.

Ugodna prilika. Ker misli podpisani svoj mlina z vodno silo opustiti, hoče mlinske prostore in vodno silo oddati večjemu obrtnemu podjetju, kakor n. pr. mizarja, ključavničarja i. t. d. v najem. Natančna pojasnila in podatke pri Jos. Kogovšek-u v Idriji. 154

Z Opčin. Nedeljske igralce prosim, naj ne vodijo seboj takih ljudi, ki odnašajo kroglice. Za sedaj samo toliko. Zorko. 143

Svetlo in likano perilo. — imeti svetlo in likano perilo, naj se obrne na zavod F. Samokez v Trstu, ulica Cecilia št. 14, pritličje. Telefon 22-69. 2008

PRODAJALNA

manufaktur. blaga

Izbira fuštanja, borgeta, perila in drobnarije za šivilje

FRAN KOCIJAN

Trst, ulica Molina a vento št. 17, Trst

V odlikovani čevljarnici

: G. SCUBICH :

ulica Giosue Carducci št. 15

velik izbor plesnih čevljev

v vseh barvah za razne kostime
po cenah brez konkurence od 5 K dalje.

DRUŽBENO TOALETNO MILO
v korist **DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA** v LJUBLJANI.

J. PILNACEK, KRALJ. GRADEC, CIESKO

„DRUŽBENE SVEČE“

:: Stearinove ::

Zahtevajte določno v vseh trgovinah!

Zastopnik je in glavno zalogo ima g.

Vekoslav Plesničar

Trst, ulica Giulia št. 29, Trst

Restauracija Bolle

Sv. Sobota (Škedenj),

nasproti tovarne riža

popolnoma novo preurejena, se je otvorila. Sl. občinstvu se jamči najboljšo postrežbo. Oddajo se tudi elegantno meblirane sobe. Svež zrak ob morju, lepi sprehodi za letovišnike, najlepša prilika. — Restauracija se nahaja 5 minut od morja.

Za obilen obisk se priporoča

Lev Kosmač, zet g. Bolle-ta.

Bogomil Pino

Pozor! : ima svojo novo prodajalno

UR

v TRSTU ul. Vine. Bellini št. 13 .. nasproti cerk. sv. Ant. nov. VERIŽICE po tov. cenah.

Trst, Corso 2. Telef. 1917.

Leopold Haas

Pristni linoleum K 2:50 m²
Podolgate preproge (Läufer) 67 cm 1:90 met.
Preproge v vseh velikostih z varnostnimi ogli iz kovine 150/200 K 7:50 200/300 K 15— itd.
Gospodarski predpasniki iz voščenege platna K 2:50
Namizni prti 85/115 cm 2:80 65/130 1:80
Površniki iz gumijsa od K 22 dalje.
Podrjuhe po 70 stot.
Ovratniki iz kavčuka 50
Manšete iz kavčuka 60
Pošilja se tudi na deželo.

Restauracija FINDING

Trst, Via Cologna II

Vsako nedeljo in praznik

PLES

Vstop 50 stotink, po 8. uri 30 stotink. K PLESU SVIRA MESTNA GODBA.

Hišne posestnike v Trstu opozarjam, da prevzmem po pogodbi administracijo večih hiš. Reference dobre. — Vprašanja na lns. odd. Edinosti pod „Oster“. (116)

POZOR! :: 50.000 parov čevljev! 4 pari čevljev za samo K 7:50

Radi tega, ker ni moglo veliko velikih trgovin plačevati svojih računov, se je meni naročilo veliko množino čevljev zelo pod ceno spraviti na trg in v denar. Jaz prodajam torej vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev na zaveso, iz ručavega ali črnega usnja, galoširanih, spréd s sapicami, z močno nabiti usnjenimi podplati, zelo elegantnih, najnovejša fazona. Velikost po številki. Vsi 4 pari stanejo le kron 7:50.

Pošilja se po poštne povzetju.

H. SPINGARN, SCHUH-EXPORT

KRAKOV št. 240

Dovoljeno je menjati in tudi denar nazaj.

Hermangild Trecca

Barriera vecchia št. 8

ima veliko zalogo

mrtvaških predmetov

VENCI

od porcelana in biserov vezanih z mešeno žico, od umetnih cvetov s travkovi in napis.

Slike na porcelanastih ploščah za spomenike. Najnižje konkurenčne cene.

Rogaška kisel. Templev

Radinski vreclec.

Najboljši mineralni vodi.

— ZASTOPNIK —

Lacko Križ - Pula

WIESENREITER & Co., TRST

Ulica Valerivo 13.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pešene kave.

Točne ure prodaja

Emilio Müller

najuglednejša in najstarejša prodajalca ur v TRSTU

via Ponterossa, ogel Nuova 10

VELIKA IZBERA

veržic, zlatih in srebrnih ur, kakor tudi

stenskih ur vsake vrste

Vratarstva lito prodajalca 1860.

Na Opčinah!

Pozor na št. 170

Zaloga vseh mrtvaških predmetov. — Za praznik Svečnice

voščene sveče

Priporoča se slavnemu občinstvu

JOSIP MRZEK

zastopnik Novega pogreb. Podjetja v Trstu, Corso 49, Tel. 1402